

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ในอดีตได้มีการใช้ทหารรับจ้างเข้าร่วมทำการสู้รบในสงครามครั้งต่าง ๆ หลายครั้ง เช่น ในตอนต้นศตวรรษที่ 14 จักรวรรดิไบแซนไทน์ได้ว่าจ้างทหารรับจ้างชาวสเปนเข้าสู้รบกับพวกเติร์ก ในช่วงสงครามระหว่างปี ค.ศ. 1337-1453 ได้มีการว่าจ้างทหารรับจ้างทั่วยุโรป ในศตวรรษที่ 15 เจ้าผู้ครองนครเดนมาร์กได้ว่าจ้างทหารรับจ้างชาวสวิส อิตาลี และเยอรมัน เข้าทำการสู้รบในการทำสงครามกับแคว้นต่าง ๆ ¹

นับตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา ได้มีการว่าจ้างทหารรับจ้างเข้าทำการสู้รบในกรณีพิพาทต่าง ๆ บางประเทศเมื่อมีขบวนการต่อต้านรัฐบาลเกิดขึ้นภายในประเทศ บรากรกว่าทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายต่อต้านได้ว่าจ้างทหารต่างถิ่นเข้าทำการสู้รบ ซึ่งผลจากการปฏิบัติการของทหารรับจ้างมักเป็นการปฏิบัติการที่รุนแรงขาดมนุษยธรรม เนื่องจากทหารเหล่านี้เป็นชนชาติอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับชาติที่ว่าจ้าง ไม่มีความสัมพันธ์ทางจิตใจต่อประชาชนในพื้นที่เข้าหมายของการปฏิบัติการรบ และทหารเหล่านี้คำนึงถึงผลแพ้ชนะเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินจ้างเป็นสำคัญ ความรุนแรงของสถานการณ์ทำให้ประชาคมระหว่างประเทศพยายามหาทางขจัดปัญหานี้ให้หมดสิ้นไป เช่น ข้อมติของสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ ที่ 3314 (1975) ได้กำหนดว่า การใช้ทหารรับจ้างถือเป็นการรุกรานอันเป็นการฝ่าฝืนกฎบัตรสหประชาชาติ นอกจากนั้นได้มีการจัดทำร่างสนธิสัญญา เช่น อนุสัญญาต่อต้านทหารรับจ้างของสหภาพแอฟริกัน เพื่อต่อต้านการใช้ทหารรับจ้าง ได้มีการจัดทำพิธีสารฉบับที่ 1 ค.ศ. 1977 เพิ่มเติมอนุสัญญาเจนีวา 1949 ซึ่งในข้อ

¹ Philip W. Goetz, "Mercenary," Encyclopedia Britannica (Micropaedia) 10 (1768):p. 27.

47 ได้กำหนดมิให้ทหารรับจ้างได้รับสิทธิ เช่นเดียวกับนักโทษสงคราม²

ในวันที่ 4 ธันวาคม 1989 สัมชชาาหตุสหประชาชาติได้รับเอาข้อมติที่ 44/34 รับรองอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการต่อต้านการแสวงหา การค้า การสนับสนุนทางการเงิน และการฝึกทหารรับจ้าง แล้วเปิดให้ประเทศต่าง ๆ ลงนาม รวมทั้งให้สัตยาบันและภาคยานุวัติเข้าผูกพันตามอนุสัญญาดังกล่าว

สำหรับประเทศไทย มิได้มีหลักกฎหมาย หรือแนวปฏิบัติในเรื่องเกี่ยวกับทหารรับจ้าง และได้ตกลงเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทหารรับจ้าง ดังนั้นถ้ามีกรณีเกี่ยวกับทหารรับจ้างเกิดขึ้น กับประเทศไทย หรือมีการจับกุมขลยทหารรับจ้างเกิดขึ้น จึงไม่มีหลักเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติใด ๆ ที่จะปฏิบัติต่อทหารรับจ้างที่ถูกจับกุมได้ และถ้ามีกรณีคนไทยรับจ้างทำการรบก็ไม่มีหลักเกณฑ์ในการดำเนินการเช่นกัน เมื่อเป็นดังนี้แล้วจึงเกิดปัญหาขึ้นว่าจะปฏิบัติอย่างไร

ความสำคัญของปัญหา

จากปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องพิจารณาหาแนวทาง ในการปฏิบัติต่อกรณีทหารรับจ้างที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทย จากการที่สัมชชาาหตุสหประชาชาติได้รับเอาอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการต่อต้านการแสวงหา การค้า การสนับสนุนทางการเงิน และการฝึกทหารรับจ้าง ซึ่งอยู่ในข้อมติที่ 44/34 ย่อมเป็นเครื่องบ่งชี้ให้เห็นแนวโน้มของประชาคมระหว่างประเทศต่อปัญหาดังกล่าว และแสดงให้เห็นว่าประชาคมโลก ได้ตระหนักถึงความต้องการที่จะขจัดปัญหานี้ให้หมดสิ้นไป ประเทศไทยในฐานะที่เป็นสมาชิกของสหประชาชาติควรต้องเตรียมการทางด้านกฎหมาย เพื่อรองรับให้สอดคล้องกับข้อกำหนดของอนุสัญญาดังกล่าว

² Paul W. Mourning, "Leashing the Dogs of War : Outlawing the Recruitment and Use of Mercenaries," Virginia Journal of International Law 22 (1982): pp. 591-592.

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อทราบและทำความเข้าใจ เกี่ยวกับแนวโน้มของการมองปัญหาการใช้ทหารรับจ้าง
ของประชาคมโลก สารสำคัญของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการต่อต้านการแสวงหา
การใช้ การสนับสนุนทางการเงิน และการฝึกทหารรับจ้าง ค.ศ. 1989 เปรียบเทียบวิเคราะห์
ตัวบทกฎหมายอาญาของไทยกับบทบัญญัติอันกำหนดเป็นความผิดในอนุสัญญา เพื่อเป็นแนวทาง
ในการกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับนโยบายของประเทศไทยที่อาจต้องเข้าเป็นภาคี
ในอนุสัญญานี้

สมมุติฐานของการวิจัย

โดยเหตุที่ไทยยังมิได้ เป็นภาคีในอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการต่อต้านการแสวงหา
การใช้ การสนับสนุนทางการเงิน และการฝึกทหารรับจ้าง ค.ศ. 1989 รวมทั้งประมวลกฎหมาย
อาญาของไทย อันเป็นแม่บทในการกำหนดการกระทำที่มีลักษณะความผิดทางอาญามิได้บัญญัติความผิด
เกี่ยวกับการกระทำที่มีลักษณะเป็นทหารรับจ้างตามอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการต่อต้านการ-
แสวงหา การใช้ การสนับสนุนทางการเงิน และการฝึกทหารรับจ้าง ค.ศ. 1989 ไว้โดยเฉพาะ
อีกทั้งบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาของไทยปัจจุบัน ยังไม่เอื้ออำนวยที่จะทำให้วัตถุประสงค์
ของอนุสัญญาดังกล่าวบรรลุผลได้ หากประเทศไทยเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญานี้ ประกอบกับแนวทาง
ที่แสดงออกของประชาคมระหว่างประเทศในปัจจุบัน ได้พยายามใช้มาตรการต่างๆ เพื่อชี้ให้เห็น
ว่าการกระทำที่เกี่ยวกับทหารรับจ้างเป็นความผิด ดังนั้นประเทศไทยจึงควรที่จะเตรียมโดยการ
กำหนดมาตรการทางกฎหมายให้ชัดเจน เพื่อรองรับหากจะเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญานี้

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยนี้ จะใช้วิธีการศึกษาถึงประวัติศาสตร์ความเป็นมาของทหารรับจ้าง ตั้งแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบัน ตลอดจนวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีหมาย หลักเกณฑ์ แนวทางปฏิบัติ และ ประเด็นที่มีการปฏิบัติตั้งแต่อดีตจนปัจจุบันต่อปัญหาทหารรับจ้าง

วิธีการศึกษาและวิจัย

การวิจัยนี้จะใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นหลัก กล่าวคือ จะทำการค้นคว้าข้อมูลโดยอาศัยเอกสารซึ่งประกอบด้วยเอกสารชั้นต้น (Primary Sources) เช่น สนธิสัญญา อนุสัญญา ประกาศต่าง ๆ เป็นต้น และเอกสารชั้นรอง (Secondary Sources) ได้แก่ หนังสืออ้างอิง วารสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ หลังจากได้พิจารณา ศึกษาและ วิเคราะห์หลักฐานต่างๆ แล้ว จึงจะทำการเรียบเรียงเอกสารให้รัดกุมเป็นระเบียบตามโครงร่าง ที่ได้วางไว้แต่แรก

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงประวัติความเป็นมาของทหารรับจ้าง ตลอดจนแนวทางการมองปัญหา การใช้ทหารรับจ้างของประชาคมระหว่างประเทศ
2. ทำให้ทราบแนวทางการกำหนดนโยบายในการเตรียมรับปัญหานี้ในอนาคต หาก ประเทศไทยตกลงที่จะ เข้า เป็นภาคีในอนุสัญญานี้
3. เป็นบรรทัดฐานในการศึกษาทฤษฎีหมายระหว่างประเทศของผู้ต้องการจะศึกษาปัญหานี้